

Н А Ц Р Т

ЗАКОНА О ВОЈНОБЕЗБЕДНОСНОЈ АГЕНЦИЈИ И ВОЈНООБАВЕШТАЈНОЈ АГЕНЦИЈИ

І ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим законом уређују се надлежности, послови, задаци, овлашћења, надзор и контрола Војнобезбедносне агенције (у даљем тексту: ВБА) и Војнообавештајне агенције (у даљем тексту: ВОА), сарадња као и друга питања од значаја за њихов рад.

Члан 2.

ВБА и ВОА су органи управе у саставу Министарства одбране, који обављају безбедносно-обавештајне послове од значаја за одбрану и део су јединственог безбедносно – обавештајног система Републике Србије.

Члан 3.

У обављању послова из своје надлежности ВБА и ВОА су самосталне.

ВБА и ВОА међусобно сарађују и размењују податке.

Начин и садржај међусобне сарадње и размене података из става 2. овог члана уређује министар одбране.

ВБА и ВОА сарађују и размењују податке са надлежним органима, организацијама, службама и телима Републике Србије, као и са службама безбедности других држава и међународних организација, у складу са Уставом, законом, другим прописима и општим актима, утврђеном безбедносно-обавештајном политиком Републике Србије и потврђеним међународним уговорима.

У свом раду, ВБА и ВОА су политички, идеолошки и интересно неутралне.

Члан 4.

ВБА и ВОА имају статус правног лица.

ВБА и ВОА имају своје знакове, симболе и друга обележја и друге ознаке.

Влада уређује постојање, изглед и коришћење знакова, симбола и других обележја и ознака из става 2. овог члана, на предлог министра одбране.

II НАДЛЕЖНОСТИ, ПОСЛОВИ, ЗАДАЦИ И ОВЛАШЋЕЊА ВБА

А. НАДЛЕЖНОСТИ ВБА

Члан 5.

ВБА је надлежна за безбедносну и контраобавештајну заштиту Министарства одбране и Војске Србије у оквиру које обавља општебезбедносне, контраобавештајне и остале послове и задатке од значаја за одбрану Републике Србије, у складу са законом и прописима донетим на основу закона.

Б. ПОСЛОВИ И ЗАДАЦИ ВБА

Члан 6.

У оквиру општебезбедносних послова ВБА у Министарству одбране и Војсци Србије:

- врши процену безбедносних ризика који могу угрозити њихово функционисање;
- планира, организује и контролише безбедносну заштиту снага, објеката и средстава;
- планира, организује и контролише мере безбедности у реализацији задатака, послова и активности;
- примењује и контролише примену мера заштите тајности података;
- врши безбедносне провере;
- издаје безбедносне сертификате;
- врши послове из области индустријске безбедности;
- врши послове безбедности информационих система и рачунарских мрежа, система веза и криптозаштите;
- учествује у безбедносној заштити других субјеката система одбране;
- обавља друге општебезбедносне послове и задатке.

У оквиру контраобавештајних послова и задатака, ВБА:

- открива, прати и онемогућава обавештајно деловање, субверзивне и друге активности страних држава, страних организација, група или лица усмерених против Министарства одбране и Војске Србије;
- открива, прати и онемогућава унутрашњи и међународни тероризам, екстремизам и друге облике организованог насиља усмерених против Министарства одбране и Војске Србије;
- открива, истражује и документује кривична дела против уставног уређења и безбедности Републике Србије, кривична дела против човечности и других добара заштићених међународним правом, кривична дела са елементима организованог криминала, као и кривична дела корупције која нису резултат деловања групе која се удружила ради вршења кривичних дела (злоупотреба службеног положаја, противзаконито посредовање, примање мита и давање мита), унутар Министарства одбране и Војске Србије или када су наведена дела усмерена према Министарству одбране и Војсци Србије;

- открива, истражује и документује кривична дела одавање пословне тајне од интереса за одбрану; неовлашћеног приступа заштићеном рачунару, рачунарској мрежи и електронској обради података; одавање службене тајне; и одавање војне тајне;
- планира, организује и спроводи контраобавештајну заштиту тајних података Министарства одбране и Војске Србије;
- планира, организује и спроводи контраобавештајну заштиту Министарства одбране и Војске Србије;
- прикупља, анализира, обрађује и процењује контраобавештајне податке из своје надлежности;
- обавља и друге контраобавештајне послове и задатке.

Поред наведених послова ВБА:

- планира, организује и спроводи унутрашњу контролу рада припадника ВБА;
- планира школовање и организује специјалистичке курсеве и центре за обуку својих припадника, врши научна истраживања, формира архиве и објављује сопствена издања;
- сарађује и размењује податке са службама, организацијама и институцијама које се баве пословима безбедности, као и са безбедносним службама других земаља;
- обрађује, проверава, сређује, процењује и штити прикупљене податке и информације од неовлашћеног откривања, давања, мењања, коришћења, губитка или уништавања;
- обезбеђује и штити своје снаге, припаднике и објекте од противправних радњи и претњи;
- штити опрему и средства која користи у раду од неовлашћеног приступа;
- обавља безбедносну проверу кандидата за пријем у радни однос у Министарство одбране и на службу у Војску Србије, као и других лица која су од значаја за обављање послова из члана 5. овог закона;
- планира опремање и врши набавку ствари за своје потребе;
- обавља друге послове из своје надлежности.

Ц. ОВЛАШЋЕЊА ВБА

Прикупљање података

Члан 7.

ВБА је у оквиру својих надлежности овлашћена да прикупља податке:

- из јавних извора;
- од физичких и правних лица;
- од државних органа, организација и служби, органа аутономних покрајина, органа јединица локалне самоуправе, општина, градова, града Београда и организација која врше јавна овлашћења.

Члан 8.

ВБА је овлашћена да прикупља податке од физичких лица само уз њихов претходни пристанак.

Уз писани пристанак лица са којим се разговор обавља, разговор се може звучно и визуелно забележити. Физичко лице потписом на записник оверава добровољност разговора и истинитост и потпуност снимљеног разговора.

Ако се основано може претпоставити да лице које је одбило да пружи тражена обавештења има сазнања о подацима о безбедности од значаја за одбрану Републике Србије, ВБА ће затражити од органа унутрашњих послова, односно од Војне полиције, да обезбеди присуство тог лица ради прикупљања обавештења на начин прописан законом којим се уређује кривични поступак.

Овлашћено службено лице ВБА дужно је да пре прикупљања података од физичког лица, том лицу покаже службену легитимацију са значком и упозори га да је дужно да чува као тајну сва сазнања о предмету интересовања ВБА.

Члан 9.

Државни органи, организације и службе, органи аутономних покрајина, органи јединица локалне самоуправе, општина, градова, града Београда и организације које врше јавна овлашћења, Војска Србије и правна лица дужна су, да овлашћеним службеним лицима ВБА омогуће увид у регистре, збирке података, електронске базе података и другу службену документацију.

Ако подаци из регистара и других збирки представљају тајни податак, субјекти из става 1. овог члана дужни су да омогуће ВБА увид у ове регистре и збирке података, на основу писаног налога директора ВБА, у складу са законом којим се регулише заштита тајности података.

Члан 10.

ВБА је овлашћена да, у оквиру своје надлежности, тајно прикупља податке применом посебних поступака и мера.

Члан 11.

ВБА је овлашћена да прикупља податке применом посебних поступака и мера када се подаци не могу прикупити на други начин или је њихово прикупљање у вези са несразмерним ризиком по живот, здравље људи и имовину, односно са несразмерним тешкоћама и трошковима.

ВБА прикупљање података применом посебних поступака и мера врши превасходно у превентивне сврхе, односно са циљем да се предупредe претње које су усмерене према Министарству одбране и Војсци Србије, као и за откривање, истраживање и документовање кривичних дела из своје надлежности.

У случају да постоји могућност избора између више посебних поступака и мера, примениће се мера којом се мање задире у Уставом зајамчена људска права и слободе.

Члан 12.

Посебни поступци и мере тајног прикупљања података (у даљем тексту посебни поступци и мере) су :

1. тајна сарадња са физичким лицима;
2. оперативни продор у организације, групе и институције;
3. тајно прибављање и откуп докумената и предмета;
4. тајни увид у евиденције личних и са њима повезаних података;
5. тајно праћење и надзор лица на отвореном простору и јавним местима уз коришћење техничких средстава;
6. тајни електронски надзор телекомуникација и информационих система ради прикупљања података о телекомуникационом саобраћају и локацији корисника, без увида у њихов садржај;
7. тајно снимање и документовање разговора на отвореном и у затвореном простору уз коришћење техничких средстава;
8. тајни надзор садржине писама и других средстава комуницирања, укључујући и тајни надзор садржаја телекомуникација и информационих система;
9. тајни надзор и снимање унутрашњости објеката, затворених простора и предмета.

Примену посебних поступака и мера из става 1. овог члана уређује министар одбране, на предлог директора ВБА, уз мишљење Савета за националну безбедност.

Ако се мишљење из става 2. овог члана не достави у року од 30 дана од дана пријема поднетог захтева, сматраће се да је мишљење позитивно.

Члан 13.

Посебни поступци и мере из члана 12. тач. 1. до 6. овог закона предузимају се на основу налога директора ВБА или лица које он овласти.

О издатим налозима из става 1. овог члана води се евиденција.

Члан 14.

Посебни поступци и мере из члана 12. тачке 7. до 9. овог закона предузимају се на основу писаног и образложеног налога Врховног суда Србије.

Председник Врховног суда Србије одређује судије овлашћене за издавање налога из става 1. овог члана.

Писани предлог за примену посебних поступака и мера из члана 12. тачке 7. до 9. овог закона директор ВБА подноси Врховном суду Србије.

Судија из става 2. овог члана без одлагања, а најкасније у року од 24 сата доноси акт поводом предлога за примену посебних поступака и мера и доставља га ВБА.

Ако надлежни судија одбије да изда налог за примену посебних поступака и мера, о разлозима одбијања обавестиће без одлагања ВБА, која о томе обавештава Биро за координацију служби безбедности.

Предлог из става 3. овог члана, односно налог из члана 13. став 1. овог закона садржи назив посебног поступка и мера које ће се примењивати, податке о лицу, групи и организацији према којима ће се посебан поступак и мере примењивати, разлоге због којих се посебан поступак и мере спроводе, као и место и рок трајања њихове примене.

Предлог и налог за примену посебног поступка и мера представљају тајну. Службена и друга лица која учествују у поступку одлучивања и предузимања посебног поступка и мера дужни су да чувају као тајну све податке које су при томе сазнали.

Након добијања налога суда директор ВБА издаје налог за примену посебног поступка и мера.

Члан 15.

Када разлози хитности то захтевају, а посебно у случајевима унутрашњег и међународног тероризма, директор ВБА може да наложи почетак примене посебних поступака и мера из члана 12. тачке 7. до 9. уз претходно прибављену сагласност надлежног судије из члана 14. став 2. овог закона.

Судија из става 1. овог члана, на основу поднетог предлога за примену посебних поступака и мера, доноси акт најкасније у року од 24 сата од почетка њихове примене.

Ако надлежни судија не одобри примену посебних поступака и мера у року од 24 сата у складу са ставом 2. овог члана, директор ВБА је дужан да одмах прекине њихову примену и наложи комисијско уништавање прикупљених података, а записник о томе достави том суду.

Члан 16.

Поштанска, телеграфска и друга предузећа, друштва и лица регистрована за послове телекомуникационих оператора, друге начине преношења информација и послове доставе поштанских пошиљки дужна су да обезбеде услове и да омогуће ВБА примену мера тајног прикупљања података и извршења посебних поступака и мера из члана 12. овог закона и мера надзора и тајног снимања осумњиченог из члана 18. став 3. овог закона.

ВБА има право на добијање информација од телекомуникационих оператора о корисницима њихових услуга, обављеној комуникацији, локацији са које се обавља и других података од значаја за резултате примене посебних поступака и мера.

Члан 17.

Посебни поступци и мере тајног прикупљања података из члана 12. тачке 1. до 6. овог закона могу се примењивати све док постоје разлози за њихову примену.

Посебни поступци и мере тајног прикупљања података из члана 12. тачка 7. до 9. овог закона могу се, по налогу овлашћеног судије из члана 14. став 2. овог закона, примењивати шест месеци, а на основу новог предлога могу се продужити још једанпут најдуже на шест месеци.

Члан 18.

Ако подаци прикупљени применом посебних поступака и мера из члана 12. указују на припремање или извршење кривичног дела за које се гони по службеној дужности, ВБА о основама сумње обавештава надлежно јавно тужилаштво.

Обавештење из става 1. овог члана не садржи податке о примењеним посебним поступцима и мерама.

ВБА на основу резултата примене посебних поступака и мера може надлежном тужилаштву да предложи примену надзора и тајног снимања осумњиченог и других мера, под условима и на начин прописан законом којим се уређује кривични поступак.

Члан 19.

ВБА је овлашћена да у обављању послова и задатака из своје надлежности, примењује посебне поступке и мере из члана 12. овог закона, као и мере из члана 18. став 3. овог закона, према запосленима у Министарству одбране и припадницима Војске Србије.

Када ВБА у вршењу послова и задатака из своје надлежности оцени да би посебне поступке и мере из члана 12. овог закона, као и мере из члана 18. став 3. овог закона требало применити и према другим физичким лицима, дужна је да о томе одмах обавести Безбедносно-информативну агенцију или полицију, са којом заједно утврђује начин даљег поступања.

Члан 20.

Овлашћено службено лице ВБА има приступ свим местима ради инсталирања уређаја за примену посебних поступака и мера из члана 12. и мера из члана 18. став 3. овог закона, у складу са налогом надлежног суда.

Члан 21.

Приликом примене посебних поступака и мера из члана 12. овог закона, ВБА је овлашћена да користи податке, документа и средства која служе за прикривање идентитета ВБА, идентитета њених припадника и физичких лица са којима је успостављена тајна сарадња.

За намене из става 1. овог члана не могу се користити легитимације посланика Народне скупштине, чланова Владе и службене легитимације судија, јавних тужилаца, полиције и других овлашћених службених лица.

Члан 22.

Када безбедносни разлози то захтевају ВБА може да користи пословне и стамбене просторије, као и друге непокретности у својини Републике Србије.

Начин и услове давања на коришћење непокретности из става 1. овог члана уређује Влада Републике Србије, на предлог министра одбране.

У обављању послова из своје надлежности, ВБА по потреби предузима и мере прикривања својине над стварима и правним лицима, као и саме сврхе прикупљања података.

ВБА може уз накнаду да тајно користи услуге физичких и правних лица.

Начин и услове утврђивања накнаде из става 4. овог члана прописује министар одбране на предлог директора ВБА.

Ради обављања послова из своје надлежности ВБА може оснивати правна лица и уредити њихов рад на начин који их не доводи у везу са ВБА.

Овлашћења у откривању, истраживању и документовању кривичних дела

Члан 23.

Овлашћено службено лице ВБА у откривању, истраживању и документовању кривичних дела из члана 6. став 2. алинеја 3. и 4., има следећа овлашћења:

- провера и утврђивање идентитета лица и идентификација предмета;
- позивање;
- тражење обавештења;
- привремено одузимање предмета;
- преглед простора, објеката и документације и противтерористички преглед;
- опсервирање;
- прикупљање, обрада и коришћење личних података;
- као и овлашћења полиције за вршење надзора и тајног снимања осумњиченог и обављање других процесних радњи, у складу са законом којим се уређује кривични поступак.

III НАДЛЕЖНОСТИ, ПОСЛОВИ, ЗАДАЦИ И ОВЛАШЋЕЊА ВОА

А. НАДЛЕЖНОСТИ ВОА

Члан 24.

ВОА је надлежна за обављање обавештајних послова од значаја за одбрану који се односе на прикупљање, анализу, процену, заштиту и достављање података и информација о потенцијалним и реалним опасностима, активностима, плановима или намерама страних држава и њихових оружаних снага, међународних организација, група и појединаца.

Подаци и информације из става 1. овог члана су војног, војно-политичког, војно-економског или научно-технолошког карактера, као и други подаци и информације који се односе на претње тероризмом, пролиферацију наоружања и војне опреме и организовани криминал усмерен из иностранства према систему одбране Републике Србије.

Б. ПОСЛОВИ И ЗАДАЦИ ВОА

Члан 25.

У оквиру своје надлежности ВОА :

- прикупља и проверава податке и информације, обрађује их, анализира, процењује и доставља надлежним органима;
- сарађује и размењује информације и податке са службама, организацијама и институцијама Републике Србије које се баве безбедносно-обавештајним пословима, као и са службама других земаља и организација у складу са утврђеном безбедносно-обавештајном политиком, међународним уговорима и преузетим обавезама;
- чува прикупљене податке и информације у складу са законом, подзаконским актима и штити их од неовлашћеног откривања, давања, коришћења, губитка или уништавања;
- планира, организује и спроводи безбедносну заштиту лица, објеката, докумената и активности у обављању послова из надлежности ВОА;
- организује и врши безбедносну заштиту објеката Министарства одбране и Војске Србије у иностранству;
- организује и врши безбедносну заштиту запослених у Министарству одбране и припадника Војске Србије у иностранству, као и лица која су службено упућена у иностранство а због своје делатности имају приступ тајним подацима од значаја за одбрану;
- штити опрему и средства која користи у раду од неовлашћеног приступа;
- прибавља, развија и користи информационе системе, системе веза и системе за пренос података, као и средства за заштиту информација;
- организује обуку припадника ВОА, организује специјалистичке курсеве, врши истраживања, формира архиве и објављује сопствена издања;
- планира, организује и спроводи унутрашњу контролу рада припадника ВОА;
- врши проверу правних и физичких лица у обављању послова из надлежности ВОА;
- планира опремање и врши набавку ствари за своје потребе;
- обавља друге послове из своје надлежности.

Ц. ОВЛАШЋЕЊА ВОА

Прикупљање података

Члан 26.

ВОА је у оквиру својих надлежности овлашћена да прикупља податке :

- из јавних извора;
- од физичких и правних лица;
- од државних органа, организација и служби, органа аутономних покрајина, органа јединица локалне самоуправе, општина, градова, града Београда и организација која врше јавна овлашћења;
- разменом података са другим службама безбедности;
- применом посебних поступака и мера.

Члан 27.

ВОА је овлашћена да прикупља обавештења и податке од физичких лица само уз њихов претходни пристанак.

Примена посебних поступака и мера за тајно прикупљање података**Члан 28.**

ВОА може да примењује и посебне поступке и мере, и то када се подаци не могу прикупити на други начин или је њихово прикупљање у вези са несразмерним ризиком по живот, здравље и имовину људи, односно са несразмерним тешкоћама и трошковима.

Посебни поступци и мере су :

- тајна сарадња са физичким и правним лицима;
- тајно прибављање и откуп докумената и предмета;
- оперативни продор у организације, институције и групе;
- предузимање мера на прикривању идентитета и својине;
- прибављање података од телекомуникационих оператора о саобраћају, локацији корисника и других података од значаја за извршење задатака из своје надлежности;
- оснивање правних лица и уређење њиховог рада на начин који их не доводи у везу са ВОА;
- прикривено коришћење имовине и услуга физичких и правних лица уз накнаду;
- коришћење посебних докумената и средстава којима се штити ВОА, њени припадници, просторије и превозна средства.

Посебни поступци и мере из става 2. овог члана предузимају се на основу налога директора ВОА или лица које он овласти. О издатим налозима води се евиденција.

Примену посебних поступака и мера из става 2. овог члана уређује министар одбране, на предлог директора ВОА, уз мишљење Савета за националну безбедност.

Ако се мишљење из става 4. овог члана не достави у року од 30 дана од дана пријема поднетог захтева, сматраће се да је мишљење позитивно.

Члан 29.

Тајна сарадња остварује се на добровољној основи са пословно способним физичким лицима, домаћим и страним држављанима.

Члан 30.

Када безбедносни разлози то захтевају ВОА може да користи пословне и стамбене просторије, као и друге непокретности у својини Републике Србије.

Начин и услове давања на коришћење непокретности из става 1. овог члана уређује Влада Републике Србије, на предлог министра одбране.

Члан 31.

Подаци који се односе на методе рада и функционисање ВОА представљају тајне податке.

Степен тајности података из става 1. овог члана одређује се у складу са прописима којима се уређује област заштите и размене тајних података.

IV ЕВИДЕНТИРАЊЕ ПОДАТАКА И ЊИХОВО КОРИШЋЕЊЕ**Члан 32.**

ВБА установљава и води збирке и регистре личних и других података као и документа о тим подацима.

ВОА установљава и води збирке и регистре података из своје надлежности.

Збирке и регистри података, као и документа из става 1. и 2. овог члана представљају тајне податке у складу са прописима којима се уређује област заштите и размене тајних података.

Уколико ВБА или ВОА дође у посед података и информација из надлежности других служби безбедности, дужна је да им те податке достави.

Уколико подаци и информације нису из надлежности служби безбедности, ВБА или ВОА је дужна да их неодложно уништи у року од 30 дана, о чему ће комисија сачинити записник.

Члан 33.

Врсте регистара, збирки личних података и евиденција ВБА или ВОА, начин њиховог вођења, приступ, руковање и заштиту, рокове чувања, архивирање и уништавање, уређује министар одбране, на предлог директора ВБА или ВОА, а по прибављеном мишљењу Савета за националну безбедност.

V ПОСЕБНА ОВЛАШЋЕЊА**Члан 34.**

Овлашћено службено лице ВБА или ВОА:

- има право и дужност да држи, носи и употребљава ватрено оружје у оквиру надлежности прописаних овим законом;
- има право да користи средства за осматрање, снимање, навигацију и везу, да се послужи туђим саобраћајним средством и средством везе и да борави и креће се у зони граничне линије и подручјима под посебним врстама заштите;
- не може бити ометено, спречено, приведено или лишено слободе у току извршења задатка у оквиру својих овлашћења.

Овлашћено службено лице ВБА има право да носи и употребљава и друга средства принуде у складу са законом.

Државни органи Републике Србије, правна и физичка лица имају обавезу да овлашћеном службеном лицу ВБА или ВОА пруже неопходну помоћ ради извршења задатака из надлежности ВБА или ВОА.

Начин и услове примене овлашћења из става 1. овог члана прописује министар одбране на предлог директора ВБА или директора ВОА, по прибављеном мишљењу Савета за националну безбедност.

VI ИЗВЕШТАВАЊЕ И ОБАВЕШТАВАЊЕ

Члан 35.

ВБА или ВОА, из своје надлежности, редовно, по потреби и на захтев, достављају извештаје, информације и процене од значаја за одбрану председнику Републике, министру одбране и начелнику Генералштаба Војске Србије.

Када је непосредно угрожена безбедност Министарства одбране, односно команди, јединица и установа Војске Србије, ВБА и ВОА су дужне да са подацима до којих дођу у вршењу послова и овлашћења прописаних овим законом, без одлагања упознају надлежне органе руковођења и командовања.

Извештаји, информације и процене из става 1. и 2. овог члана представљају тајну у складу са прописима којима се уређује област заштите и размене тајних података.

Члан 36.

ВБА и ВОА су дужне да истинито и потпуно пруже обавештења о прикупљеним подацима о личности и о подацима од јавног значаја, у складу са прописима којима се уређује област заштите података о личности, слободан приступ информацијама од јавног значаја и одредбама овог закона.

Право на обавештење и увид у податке из става 1. овог члана ограничава се у складу са законом којим се уређује област слободног приступа информацијама од јавног значаја, заштита тајних података, заштита података о личности и одредбама овог закона.

Право на обавештење и увид у податке из става 1. овог члана не односи се на податке о овлашћеним службеним лицима ВБА или ВОА који су предузимали мере, о идентитету садашњих и бивших сарадника службе, припадницима службе са прикривеним идентитетом, трећим лицима којима би откривање тих података могло да штети, методима прибављања безбедносних и обавештајних података, акцијама које су у току, начину примене посебних поступака и мера, подацима и информацијама које су прибављене разменом са страним службама и међународним организацијама и тајним подацима и информацијама других државних органа у поседу службе.

Размена података са органима и службама безбедности страних држава и међународних организација

Члан 37.

ВБА и ВОА размењују податке из члана 32. овог закона са органима и службама безбедности страних држава и међународних организација у складу са Уставом, законом, другим прописима и општим актима, утврђеном безбедносно-обавештајном политиком Републике Србије и потврђеним међународним уговорима.

Начин и поступак размене података о непосредном угрожавању безбедности стране државе или међународне организације, односно вредности заштићене међународним правом, на основу смерница Савета за националну безбедност прописује министар одбране, на предлог директора ВБА, односно директора ВОА.

Достављени подаци из става 1. и 2. овог члана могу се користити само у сврху због којих су прикупљени.

О достављеним подацима из става 1. овог члана води се евиденција.

VII РУКОВОЂЕЊЕ И УНУТРАШЊЕ УРЕЂЕЊЕ ВБА И ВОА

Руковођење ВБА и ВОА

Члан 38.

Радам ВБА или ВОА руководи директор, који за свој рад одговара министру одбране.

Директор ВБА или ВОА има заменика, који за свој рад одговара директору.

Директоре ВБА и ВОА и њихове заменике поставља и разрешава председник Републике указом на предлог министра одбране, односно Влада на предлог министра одбране.

Директори ВБА и ВОА, као и њихови заменици постављају се на време од пет година.

Директори ВБА и ВОА и њихови заменици не могу бити чланови политичке странке, нити обављати другу јавну функцију.

За директоре ВБА и ВОА и њихове заменике може бити постављено лице које је завршило Генералштабно усавршавање и које има најмање 9 година радног искуства на обавештајно-безбедносним пословима у систему одбране.

Члан 39.

Директор ВБА или ВОА:

- даје налоге и инструкције за рад органа и припадника агенције;

- одговара за законито и стручно функционисање агенције;
- одговара за наменско коришћење финансијских и других средстава;
- предлаже министру одбране план развоја, опремања и годишњи план рада;
- врши избор и одлучује о пријему и престанку рада у агенцији, у складу са прописаним критеријумима;
- предлаже надлежном органу ослобађање припадника агенције од обавезе чувања тајне;
- подноси извештај о раду;
- предлаже министру одбране доношење прописа из надлежности агенције;
- решава у управним стварима за припаднике агенције;
- обавља и друге послове и задатке утврђене законом и подзаконским актима.

Директор ВБА или ВОА, односно њихови заменици, могу, поред услова утврђених законом бити разрешени и пре истека времена на које су постављени, и у следећим случајевима:

- на лични захтев;
- ако трајно изгуби здравствену способност да обавља своју дужност;
- кад је осуђен за кривично дело на безусловну казну затвора од најмање шест месеци или за кажњиво дело које га чини недостојним за вршење дужности.
- ако у руковођењу ВБА или ВОА не поступа у складу са Уставом, законом и другим прописима, према правилима струке, непристрасно и политички неутрално, чиме је проузроковано незаконити и нестручно функционисање агенције.

Предлог за разрешење директора ВБА или ВОА, односно њихових заменика подноси министар одбране.

Унутрашње уређење ВБА и ВОА

Члан 40.

Акт о унутрашњем уређењу и систематизацији ВБА или ВОА, на предлог директора агенције, доноси министар одбране, у складу са законом и другим прописима.

Акт о унутрашњем уређењу и систематизацији ВБА или ВОА и начин њиховог функционисања представља државну тајну.

VIII ПРИПАДНИЦИ ВБА И ВОА

Члан 41.

Припадници ВБА и ВОА су професионални припадници Војске Србије, државни службеници и намештеници.

Радни однос у ВБА и ВОА

Члан 42.

На пријем у радни однос, права и дужности и престанак радног односа професионалних припадника Војске Србије на служби у ВБА или ВОА, примењује се закон и други прописи којима се уређује Војска Србије, ако овим законом и прописима донетим на основу њега није другачије одређено.

На пријем у радни однос, права и дужности и престанак радног односа државних службеника и намештеника на служби у ВБА или ВОА, примењује се закон којим се уређује одбрана Републике Србије и прописи о државним службеницима и намештеницима ако овим законом и прописима донетим на основу њега није другачије одређено.

Посебне критеријуме и поступак за пријем у радни однос и престанак радног односа лица из ст. 1. и 2. овог члана уређује Влада на предлог министра одбране.

Члан 43.

Припадник ВБА или ВОА:

- дужан је да извршава налоге директора у вези са службом, односно непосредно претпостављеног и да га извештава о свом раду;
- не сме да изражава и заступа своја политичка уверења приликом обављања службених дужности;
- самосталан је у раду и лично је одговоран за незаконито поступање.

Када припадник ВБА или ВОА сматра да је налог директора, односно претпостављеног незаконит дужан је да га у писаној форми на то упозори, а уколико претпостављени и даље инсистира на његовом извршењу, дужан је да тражи писану потврду таквог налога. Ако налог буде потврђен обавезан је да о томе извести вишег претпостављеног и унутрашњу контролу.

У случају да припадник ВБА или ВОА има сазнања о незаконитом поступању у служби обавезан је да то пријави директору и унутрашњој контроли без последица по свој статус.

Уколико директор ВБА или ВОА, односно унутрашња контрола не поступи по пријави из става 3. овог члана, припадник ВБА или ВОА може да се обрати телима за надзор и контролу, без последица по свој статус.

Чување тајности идентитета

Члан 44.

Припадник ВБА или ВОА, као и физичко лице са којим је успостављена тајна сарадња може да сведочи пред правосудним органима, у поступку против лица која су осумњичена на основу поступања ВБА или ВОА, само уколико је обезбеђена заштита његовог идентитета.

Члан 45.

Овлашћено службено лице је припадник ВБА или ВОА који у свом раду примењује овлашћења прописана овим законом.

Које лице се сматра овлашћеним службеним лицем ВБА или ВОА као и обим његовог овлашћења прописује министар одбране на предлог директора ВБА или ВОА.

Овлашћено службено лице ВБА или ВОА има службену легитимацију са значком, а припадник који нема овај статус има само службену легитимацију.

Врсту, облик и садржај службене легитимације и изглед значке ВБА или ВОА прописује Влада, на предлог министра одбране.

Додатак на плату**Члан 46.**

Овлашћеном службеном лицу ВБА или ВОА, на предлог директора ВБА или ВОА припада додатни коефицијент на плату у висини одређеној подзаконским прописима који доноси министар одбране.

Припаднику ВБА или ВОА који нема статус из става 1. овог члана, на предлог директора ВБА или ВОА припада додатни коефицијент на плату у висини одређеној подзаконским прописом који доноси министар одбране.

Забрана јавног иступања**Члан 47.**

Припаднику ВБА или ВОА је забрањено да без сагласности директора, јавно иступа и износи податке и сазнања о раду ВБА или ВОА, као и друге податке из области безбедности од значаја за одбрану.

Права лица са којима је успостављена тајна сарадња и њихових породица**Члан 48.**

Лице које приликом тајне сарадње са ВБА или ВОА претрпи телесно оштећење, односно изгуби способност за рад, има права по том основу као припадник ВБА или ВОА.

У случају смрти лица из става 1. овог члана чланови његове породице имају иста права као чланови породице припадника ВБА или ВОА.

Правна, материјална и друга помоћ припадницима ВБА и ВОА и лицима са којима је успостављена тајна сарадња

Члан 49.

Ако се против припадника, бившег припадника или лица са којим је успостављена тајна сарадња са ВБА или ВОА, покрене кривични поступак због радњи учињених у вршењу службе, односно тајној сарадњи, он има право на правног заступника којег му предложи агенција, осим ако је кривични поступак покренут на основу кривичне пријаве ВБА или ВОА.

Припадници ВБА и ВОА, лица са којима је успостављена тајна сарадња и чланови њихових породица имају право на правну и материјалну помоћ Републике Србије ако су у вршењу службе задржани, ухапшени или осуђени изван територије Републике Србије.

Ако су живот односно лична и имовинска безбедност припадника ВБА или ВОА, лица са којима је успостављена тајна сарадња или чланова њихових породица доведени у опасност због послова из надлежности ВБА или ВОА, односно тајне сарадње, агенција ће наведеним лицима, осим правне помоћи, обезбедити и другу помоћ и заштиту.

Осигурање од ризика

Члан 50.

ВБА и ВОА за своје припаднике могу да уговоре животно осигурање, осигурање за случај смрти или губитка радне способности, у складу са ризицима у вршењу службе.

Упућивање у иностранство

Члан 51.

Припадници ВБА и ВОА могу бити упућени у иностранство у оквиру сарадње са страном службом безбедности или другом одговарајућом службом или на основу међународног уговора.

Обраћање надлежним органима

Члан 52.

Припадник ВБА или ВОА који дође до сазнања да је у раду агенције дошло до повреде уставности и законитости, људских права и слобода, професионалности, сразмерности у примени овлашћења и политичке и идеолошке неутралности може да се непосредно обрати

Генералном инспектору, министру одбране, Влади Републике Србије и надлежном одбору Народне скупштине Републике Србије, без последица по свој статус.

Припадник ВБА или ВОА може да се обрати Генералном инспектору и надлежном одбору Народне скупштине Републике Србије и када сматра да је, због повреда из става 1. овог члана, дошло до угрожавања његових права у обављању послова и задатака из надлежности ВБА или ВОА.

IX НАДЗОР И КОНТРОЛА РАДА ВБА и ВОА

Народна скупштина

Члан 53.

Народна скупштина врши надзор над радом ВБА и ВОА у складу са одредбама закона којим се уређују основе уређења служби безбедности Републике Србије и овог закона.

Влада

Члан 54.

Влада преко Министарства одбране спроводи контролу, обезбеђује потребне ресурсе за рад ВБА и ВОА и остварује остала овлашћења, у складу са законом.

Генерални инспектор

Члан 55.

Генерални инспектор:

- надзире примену начела политичке, идеолошке и интересне неутралности у раду ВБА и ВОА и њихових припадника;
- надзире законитост примене посебних поступака и мера за тајно прикупљање података;
- надзире законитост трошења буџетских и других средстава за рад;
- даје мишљење на нацрте закона, других прописа и општих аката из надлежности ВБА и ВОА;
- утврђује чињенице о уоченим незаконитостима или неправилностима у раду ВБА и ВОА и њихових припадника;
- подноси извештај министру одбране о резултатима надзора.

Генералног инспектора поставља Влада на период од пет година, на предлог министра одбране, уз мишљење Савета за националну безбедност.

Генерални инспектор одговоран је за рад министру одбране.

Генерални инспектор подноси извештај о спроведеној контроли најмање једном годишње надлежном одбору Народне скупштине.

Генерални инспектор не може бити члан политичке странке, нити обављати другу јавну функцију.

Члан 56.

За генералног инспектора може бити постављено лице које има најмање 9 година радног искуства у струци.

Генерални инспектор може, поред услова предвиђених законом бити разрешен и пре истека времена на који је постављен, и у следећим случајевима:

- на лични захтев;
- ако трајно изгуби здравствену способност да обавља своју дужност;
- кад је осуђен за кривично дело на безусловну казну затвора од најмање шест месеци или за кажњиво дело које га чини недостојним за вршење дужности;
- ако не поступа у складу са Уставом, законом и другим прописом, према правилима струке, непристрасно и политички неутрално.

Поступак за разрешење Генералног инспектора, може покренути Влада или министар одбране.

Члан 57.

Начин вршења унутрашње контроле ВБА и ВОА, као и друга питања од значаја за рад генералног инспектора прописује министар одбране.

Унутрашња контрола

Члан 58.

Унутрашња контрола ВБА, односно ВОА, врши контролу законитости рада и примене овлашћења њихових припадника.

Руководилац унутрашње контроле је непосредно потчињен директору ВБА, односно ВОА, коме редовно подноси извештаје о раду и о евентуалним злоупотребама и неправилностима у раду агенције.

Руководилац унутрашње контроле дужан је да обавести генералног инспектора, а изузетно и надлежни одбор Народне скупштине, у случајевима када има сазнања да директор агенције поводом резултата унутрашње контроле није отклонио незаконитост или неправилност у раду.

На захтев унутрашње контроле, а по одлуци директора ВБА, односно директора ВОА, припадник агенције је обавезан да се подвргне безбедносној провери, провери психофизичке способности, провери здравственог стања, полиграфском тестирању и другим проверама.

X ФИНАНСИРАЊЕ ВБА И ВОА

Средства за рад ВБА и ВОА

Члан 59.

Средства за рад ВБА и ВОА обезбеђују се у буџету Републике Србије.

Подаци о финансијском и материјалном пословању ВБА и ВОА представљају тајне податке у складу са прописима којима се уређује област заштите тајних података.

Члан 60.

За набавку ствари намењених за извршавање послова и задатака из надлежности ВБА или ВОА примењују се прописи којима се уређују набавке за потребе Министарства одбране.

Приликом набавки из става 1. овог члана, ВБА или ВОА су овлашћене да користе податке, документа и средстава која служе за прикривање идентитета агенције и њених припадника.

XI ЗАШТИТА И ЧУВАЊЕ ТАЈНИХ ПОДАТАКА

Члан 61.

Припадник ВБА или ВОА који има приступ подацима и документима који су законом и другим прописима одређени као тајни, дужан је да их штити и чува за време и после престанка рада у агенцији у складу са прописима из области одбране и заштите тајних података.

Припадник ВБА или ВОА дужан је да и после престанка рада у агенцији штити тајност идентитета припадника ВБА или ВОА, лица са којима је успостављена тајна сарадња, као и других извора података, односно начина на који је податак прикупљен.

XII ЗАШТИТА ПРАВА ГРАЂАНА

Члан 62.

Грађанин који сматра да су му појединачним актом или радњом ВБА или ВОА повређена или ускраћена људска права или слободе може да се ради заштите својих права обрати Генералном инспектору из члана 55. овог закона, односно органима и институцијама Републике Србије.

Члан 63.

За штету коју својим незаконитим или неправилним радом ВБА или ВОА проузрокује физичким и правним лицима одговара Република Србија.

XIII ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ**Члан 64.**

Прописи за извршење овог закона донеће се у року од 90 дана од дана почетка примене овог закона.

Прописи донети за извршење Закона о службама безбедности Савезне Републике Југославије ("Службени лист СРЈ", бр. 37/02 и "Службени лист СЦГ", бр.17/04), настављају да се примењују уколико нису супротни одредбама овог закона до доношења одговарајућих прописа за извршење овог закона.

Члан 65.

Ступањем на снагу овог закона престаје да важи Закон о службама безбедности Савезне Републике Југославије ("Службени лист СРЈ", бр. 37/02 и "Службени лист СЦГ", бр.17/04).

Члан 66.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије".

&&&&